

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 531/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Peter Franko, advokátska kancelária s. r. o., Popradská 82, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Franko, PhD., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 So 228/2016 z 26. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie

základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 So 228/2016 z 26. septembra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je vedená pod sp. zn. Rvp 2536/2018 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Lajosovi Mészárosovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie. Do 16. februára 2019 nebola ústavná sťažnosť sťažovateľa prerokovaná, preto bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 rozvrhu práce na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Sociálna poisťovňa, ústredie, Ulica 29. augusta 8, Bratislava (ďalej len „odporkyňa“), rozhodnutím č. 530 925 2940 0-I. z 8. januára 2016 rozhodla o zvýšení sumy predčasného starobného dôchodku sťažovateľa podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Rozhodnutiami odporkyne č. 530 925 2940 0-II. z 8. januára 2016, č. 530 925 2940 0-III. z 8. januára 2016 a č. 530 925 2940 0 zo 14. júla 2016 bola zvýšená suma starobného dôchodku sťažovateľa podľa zákona o sociálnom poistení.

5. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiam odporkyne č. 530 925 2940 0 - I., II. a III. z 8. januára 2016 a č. 530 925 2940 0 zo 14. júla 2016 (ďalej len „rozhodnutia odporkyne z 8. januára 2016 a zo 14. júla 2016“) opravný prostriedok podľa tretej hlavy piatej časti vtedy platného a účinného zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 1 Sa 17/2016 z 2. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 2. septembra 2016“) tak, že rozhodnutia odporkyne potvrdil ako vecne správne podľa § 250q ods. 3 OSP.

6. O odvolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 2. septembra 2016 rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom, ktorým predmetný rozsudok krajského súdu potvrdil a sťažovateľovi nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že „... *Najvyšší súd Slovenskej republiky tak aj Krajský súd Košice sa vôbec nezaoberali jeho argumentami/námietkami, ktoré sa týkajú rozhodnutí Ústredia Soc. Poistovne o jeho dôchodku (nezapočítanie obdobia platenia poistného ako SZČO v celom rozsahu a nesprávne započítanie roku 2007 – vid' ďalej časť Právne posúdenie). S jeho argumentami sa súdy nevysporiadali, nedostal na ne odpoveď, čím porušili jeho právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces, potvrdili rozhodnutie Ústredia Soc. Poistovne a tým mu zasiahli do práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.*“.

8. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa práva účastníka konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu a cituje § 112 ods. 1, § 113 ods. 1, § 195 ods. 1 a § 219 ods. 2 a 3 zákona o sociálnom poistení.

9. Sťažovateľ argumentuje, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, pretože v opravnom prostriedku proti rozhodnutiam odporkyne a taktiež v podanom odvolaní proti rozsudku krajského súdu

z 2. septembra 2016 opakovane uvádzal, že „v rozhodnutiach Ústredia Sociálnej poisťovne, ul. 29. augusta 8, Bratislava z 08.01.2016 I, II, III všetky č. 530 925 2940 0 ako aj v rozhodnutí zo dňa 14.07.2016 č. 530 925 2940 0 sa a) nezobrali do úvahy skutočnosti, že sťažovateľ platil poistné ako SZČO od 22.9.1992 do 28.11.2012. b) Taktiež sa nevzal do úvahy nesprávne vypočítaní dôchodok v kontexte oddeleného započítania vymeriavacieho základu za rok 2007 (doba od 1.1.2007- 25.11.2007 bola zhodnotená v rozhodnutí Soc. Poisťovne zo dňa 17.03.2008 a doba od 26.11.2007 - do 31.12.2007 bola oddelene zhodnotená v rozhodnutí z 08.01.2016 čo malo za následok nesprávnu výšku dôchodku ako keby sa počítali príjmy sťažovateľa en bloc)“. S týmito relevantnými námietkami sa najvyšší súd ani krajský súd podľa sťažovateľa žiadnym spôsobom nevysporiadali.

10. Sťažovateľ, poukazujúc na § 195 a § 219 ods. 2 a 3 zákona o sociálnom poistení, zastáva názor, že bolo povinnosťou odporkyne vydať nové rozhodnutie o zvýšení starobného dôchodku z dôvodu, že pri rozhodovaní odporkyňa neprihliadla na nesprávny výpočet dôchodku v roku 2007 a na skutočnosť, že sťažovateľ platil poistné ako samostatne zárobkovo činná osoba v období od 22. septembra 1992 do 28. novembra 2012. Tvrdenie, že právoplatné rozhodnutia odporkyne zo 7. januára 2008 a zo 17. marca 2008, ktorými sa rozhodlo o jeho nároku na predčasný starobný dôchodok a následne o jeho zvýšení, nemožno zmeniť, považuje sťažovateľ za nesprávne a uvádza, že „nárok na dávku uplynutím času v zmysle § 113 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nezaniká. V zmysle § 112 zákona o sociálnom poistení je sociálna poisťovňa oprávnená nesprávne vypočítanú dávku zvýšiť a doplatiť.“.

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.9.2018 sp. zn.: 9 So/228/2016, ktorý potvrdil rozhodnutie Krajského súdu Košice sp.zn.: 1 Sa/17/2016 zo dňa 02.09.2016 a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania bolo porušené právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy, právo na spravodlivý

proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe v zmysle čl. 39 ods. 1 Ústavy.

Ústavný súd zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.9.2018 sp. zn.: 9 So/228/2016 v celom rozsahu a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

15. Podľa § 246 zákona o ústavnom súde ak nie je ďalej ustanovené inak, použije sa tento zákon aj na konania začaté do 28. februára 2019.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Z citovaného § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo

rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

21. Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

22. Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

III.

Právne posúdenie ústavným súdom

23. Ústavný súd ešte pred analýzou ústavnej akceptovateľnosti obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že v zmysle čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). To znamená, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, predovšetkým ktorým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, ale úlohou ústavného súdu je len kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách

(napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

24. V danom prípade sa sťažovateľ podanou ústavnou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 39 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v namietaní nedostatočného a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorý sa podľa sťažovateľa nevysporiadal so všetkými jeho argumentmi uvádzanými v opravnom prostriedku proti rozhodnutiam odporkyne v konaní vedenom krajským súdom a rovnako v podanom odvolaní proti rozsudku krajského súdu z 2. septembra 2016. V konkrétnostiach sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dôvodí, že odporkyňa pri rozhodovaní o jeho predčasnom starobnom dôchodku nezohľadnila nesprávny výpočet výšky dôchodku v roku 2007 a skutočnosť, že sťažovateľ platil poistné ako samostatne zárobkovo činná osoba v období od 22. septembra 1992 do 28. novembra 2012, pričom krajský súd ani najvyšší súd sa týmito námietkami sťažovateľa nezaoberali.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

25. Podstata základného práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom

práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (napr. II. ÚS 153/2018).

26. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je potrebné považovať za esenciálnu podmienku ústavne konformného súdneho rozhodnutia. Ústavný súd konštantne judikuje, že účastník konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a s obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým dospel, boli pre širšiu právnickú (ale i laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale predovšetkým spravodlivé a presvedčivé. Súčasne musí súd vychádzať z toho, že v súdnom konaní má poskytovať materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (III. ÚS 332/09, III. ÚS 117/07).

27. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na špecifické črty súdneho prieskumu, ktorý bol v predmetnej veci sťažovateľa uskutočňovaný ešte podľa vtedy platnej a účinnej tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku a ktorého účelom nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, proti ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. Správny súd spravidla nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy (III. ÚS 502/2015, IV. ÚS 596/2012). Správne konanie nie je kontradiktórnym konaním,

rovnako ako rozhodovanie v správnom súdnictve, vzhľadom na to, že jeden z účastníkov konania v správnom súdnictve je vždy orgán verejnej moci, ktorý rozhodoval o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, pričom predmetom konania pred správnym súdom je v zásade preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy (IV. ÚS 308/2011). Úloha ústavného súdu sa preto v danom prípade obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom rozsudku rešpektoval uvedené osobitosti správneho súdnictva a či je zároveň z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný s prihliadnutím na už citovanú judikatúru ústavného súdu.

28. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, podľa ktorej sa najvyšší súd nevysporiadal s jeho argumentmi uvádzanými v konaní vedenom odporkyňou, ako aj v konaní vedenom krajským súdom, ústavný súd poukazuje na podstatnú časť odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu (s. 6), kde najvyšší súd uviedol:

„Z obsahu spisového materiálu vrátane administratívneho spisu odporkyne odvolací súd zistil, že navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne č. 530 925 2940 0 zo dňa 07.01.2008 priznaný predčasný starobný dôchodok od 26.11.2007 v sume 7.790 Sk mesačne. Rozhodnutím odporkyne č. 530 925 2940 zo dňa 17.03.2008 mu bol predčasný starobný dôchodok zvýšený od 26.11.2007 na sumu 7.975 Sk mesačne z dôvodu dodatočného započítania obdobia dôchodkového poistenia získaného od 01.09.1972 do 31.03.1977 a po doplnení vymeriavacieho základu získaného navrhovateľom v období od 01.01.2003 do 31.12.2004. Ďalším rozhodnutím odporkyne č. 530 925 2940 zo dňa 10.07.2015 bola navrhovateľovi podľa § 293bt ods. 2, § 67 ods. 5 a g 112 ods. 6 zákona č 461/2003 Z. z. zastavená výplata predčasného starobného dôchodku od 18.08.2015 z dôvodu, že navrhovateľ bol od 01.07.2015 povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec.“

29. Ďalej najvyšší súd poukázal na to, že „navrhovateľ v opravnom prostriedku proti rozhodnutiam odporkyne namietal iba výšku predčasného starobného dôchodku vyjadrujúc nesúhlas s právoplatnými rozhodnutiami zo dňa 07.01.2008 a 17.03.2008 a nezapočítanie obdobia od 22.09.1992 do 28.11.1992, kedy pôsobil ako SZČO. V odvolaní proti rozsudku krajského súdu rozšíril námietku aj o nezapočítanie obdobia roku 2007. V prvom rade je potrebné uviesť; že proti rozhodnutiam odporkyne zo dňa 07.01.2008 a 17.03.2008

navrhovateľ nepodal odvolanie, tieto nadobudli právoplatnosť, a preto ich nemohol krajský súd a ani odvolací súd preskúmať.“.

30. Súčasne najvyšší súd konštatoval, že v konaní podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je predmet súdneho konania vymedzený tým, čo bolo predmetom rozhodnutia, ktoré účastník konania napadol opravným prostriedkom, preto *„inými nárokmi než boli riešené napadnutým rozhodnutím odporkyne, sa súd zaoberať nemôže“.*

31. Je teda zrejmé, že pokiaľ sťažovateľ nevyužil svoje oprávnenie podať opravný prostriedok proti rozhodnutiam odporkyne, ktorými bolo rozhodnuté o jeho nároku na priznanie predčasného starobného dôchodku (rozhodnutie odporkyne č. 530 925 2940 0 zo 7. januára 2008) a následne o zvýšení (valorizácii) predčasného starobného dôchodku (rozhodnutie odporkyne č. 530 925 2940 0 zo 17. marca 2008) a ktoré v dôsledku toho nadobudli právoplatnosť, nemožno takéto opomenutie (zanedbanie) sťažovateľa zhojiť, a to ani v nadväzujúcich konaniach. Do právomocí súdov vo veciach dôchodkového zabezpečenia totiž patrilo preskúmanie len tých rozhodnutí odporkyne, proti ktorým bol v zákonnej lehote podaný opravný prostriedok na súd podľa práva platného a účinného v rozhodnom čase. Správny súd je pritom viazaný rozsahom a dôvodmi, v ktorých vidí účastník (navrhovateľ) nezákonnosť správneho rozhodnutia. V prípade preskúmania námietok sťažovateľa vo vzťahu k jeho nároku na priznanie predčasného starobného dôchodku by sa zasiahlo aj do princípu právnej istoty, ktorý bol nastolený právoplatnými rozhodnutiami odporkyne zo 7. januára 2008 a 17. marca 2008.

32. Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ mylne domnieva, že s poukazom na § 112 a § 113 ods. 1 zákona o sociálnom poistení možno právoplatné rozhodnutia odporkyne zo 7. januára 2008 a 17. marca 2008 zmeniť v rámci konania pred správnym súdom. Úlohou súdu v správnom súdnictve však nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale jeho súdny prieskum je limitovaný zákonnosťou rozhodnutí správnych orgánov, teda či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok (v tomto prípade vymedzených

opravným prostriedkom sťažovateľa) rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesné predpisy (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 85/2010 z 18. januára 2011).

33. V danom prípade bolo na základe opravného prostriedku sťažovateľa predmetom konania pred všeobecnými súdmi len preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne z 8. januára 2016 a zo 14. júla 2016, ktoré sa týkali zvýšenia predčasného starobného dôchodku a zvýšenia starobného dôchodku, a nie samotného nároku sťažovateľa na priznanie predčasného starobného dôchodku. Z tohto dôvodu bolo bez právneho dôvodu, aby sa krajský súd, resp. najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach zaoberali námietkou sťažovateľa o platení poisťného sťažovateľom ako samostatne zárobkovo činná osoba v období od 22. septembra 1992 do 28. novembra 2012, keďže uvedené malo relevanciu v konaní o nároku na priznanie predčasného starobného dôchodku.

34. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu (s. 7) rovnako vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal aj výškou starobného dôchodku sťažovateľa v roku 2007 a dospel k záveru, že odporkyňa zohľadnila dôchodkové poistenie sťažovateľa počas celého roku 2007, pričom doba od 1. januára 2007 do 25. novembra 2007 bola zohľadnená v rozhodnutí odporkyne zo 17. marca 2008 a doba od 26. novembra 2007 do 31. decembra 2007 v rozhodnutí odporkyne z 8. januára 2016.

35. Po dôkladnom preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa zaoberal námietkami sťažovateľa v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument uvedený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (pozri napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 358/08).

36. Na základe uvedeného je potrebné uzavrieť, že sťažnostná argumentácia sťažovateľa nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorý podľa názoru ústavného súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, a ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by predstavovala popretie ich podstaty alebo zmyslu. V danom prípade teda niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

37. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie základného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe podľa čl. 39 ods. 1 ústavy, a to v príčinnej súvislosti s porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 39 ods. 1 ústavy. Z tohto dôvodu ústavný súd aj v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

38. Súčasne neuniklo pozornosti ústavného súdu, že právny zástupca sťažovateľa nepredložil ústavnému súdu originál splnomocnenia na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, ale len jeho fotokópiu. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavnej neopodstatnenej v celom rozsahu ústavný súd nepovažoval za potrebné právneho zástupcu sťažovateľa vyzývať na odstránenie predmetného nedostatku ústavnej sťažnosti.

39. Ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti sa ústavný súd nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu